

RESIDENT A L'ESCRIPTURA

CATALANA I IRLANDESA, MARIA TERESA MIR
O MARIA WALLACE ÉS UNA POETA DE LA VALL D'ARO

Integrada a Irlanda des de fa més de quaranta anys, Maria Teresa Mir o Maria Wallace ha estat pintora abans de ser, o a més de ser, poeta. Ha publicat diferents llibres i no ha parat de guanyar premis, un dels quals, el Hennessy Literary Award, és el més prestigiós d'Irlanda per a escriptors emergents. Fa uns mesos Edicions de L'Albí va publicar en edició bilingüe *La segona ombra / Second shadow*, que va traduir ella mateixa amb l'ajuda de Xavier Colomer-Ribot i que es va presentar a la Casa Irla de Sant Feliu de Guíxols. Maria Wallace reivindica la seva dualitat i la seva identitat irlandesa i catalana. Ho hem volgut tenir present. És per això que publiquem un article de Xavier Colomer-Ribot sobre ella i la seva poesia i uns fragments del seu parlament a la Casa Irla.

XAVIER COLOMER-RIBOT > TEXT
JUDIT PUJADÓ > FOTOS

Maria Wallace és la dualitat d'aquesta *nova i jove* escriptora, primer irlandesa i ara també catalana, i més en concret poetessa o poeta, com vulgueu. Un altre exemple d'aquesta dualitat: ella és la *Tresa* de la torre Bosca al vell Fanals d'Aro, el nucli precursor de la Platja d'Aro, on va néixer durant la guerra –no vol dir la seva edat i ho hem de respectar–; però en tornar de Xile, la família es va instal·lar a Sant Feliu de Guíxols. Té una germana entre els ganxons i un germà entre els platjarencs i valldarencs. Una altra divisió. És el seu destí, el seu camí. I reconeix que aquest anar i tornar l'ha convertida en una «desplaçada» tota la vida. La Maria Teresa –que és com li agra-

da que l'anomenin– és una ànima viatgera, una ciutadana del món, cosmopolita, que s'universalitza amb la seva obra, de fet com tots els escriptors, siguin poetes, narradors, assagistes, periodistes o el que siguin.

El títol d'aquest primer llibre a Catalunya, que ha publicat Edicions L'Albí, de Berga, en edició bilingüe en anglès –com va ser escrit l'original primer– i català –traduït per ella mateixa, cosa que

«Sóc catalana, he nascut aquí. Si no hagués sigut desplaçada, no em sentiria d'aquesta manera. Ara, allà on visc i sóc jo és a la meva escriptura»

fa per tant que no sigui una versió d'un altre escriptor–, ja ens dóna una pista d'aquesta dualitat: *La segona ombra / Second shadow* presenta la seva dualitat personal, la seva segona persona: «Sóc catalana, he nascut aquí. Si no hagués sigut desplaçada, no em sentiria d'aquesta manera. Ara, allà on visc i sóc jo és a la meva escriptura. Físicament, on sigui és igual, no té cap importància, no sóc ni d'aquí ni d'allà, visc en aquest altre món que jo m'he creat, el món artístic, literari, que és on em trobo millor. Potser és fictici, però per a mi és real. Em sento un xic estrangera a pertot. Crec que qualsevol que ha viscut en un altre país durant un temps se sent estirada per tots dos costats, com jo». Es refereix als seus dos mons, el català i l'irlandès.

>> Maria Wallace presentant
La segona ombra / Second
shadow a la Casa Irla de
Sant Feliu de Guíxols.

Entre la Vall d'Aro i Dublín

Conferència pronunciada a la Casa Irla l'any 2010
per MARIA WALLACE

Com la gent de la meva edat sap, quan érem criatures a col·legi no s'ensenyava el català, i els meus pares van emigrar a Xile quan jo tenia deu anys. He tingut poques oportunitats de practicar la meua llengua de naixement. Gràcies a en Xavier Colomer me n'he sortit, encara que a vegades voldria que el meu català tingués molt més l'alegria de l'aigua de riu quan brinca i canta tot baixant cap al seu destí.

Els pares eren pagesos, i a pagès vaig viure els primers anys. Allà hi havia paisatges oberts, molt de cel, muntanyes, llum de sol que feia llampegar el mar. I de petita em preguntava per què xiulava el vent en els pins, per què les ones insistien a tornar a la sorra una i mil vegades. Pensava en el perquè de tot el que em voltava, i mai trobava respostes. Avui encara no les he trobat totes.

Un amic, un poeta escocès, va dir-me una vegada que la poesia era *amagar a fora allò que es té a dins*, i pot ser que ho sigui. Per a mi és un caminar per camins verges, marcar camins nous.

Creant expresso amb paraules qui són. Escriure m'enriqueix la vida de l'esperit i de la imaginació, m'ajuda a navegar pels meus dies, per la meua vida.

Així com les petjades deixen pistes de qui ha passat, així la poesia deixa el rastre de qui l'ha estimat.

Per a mi la poesia és com destil·lar una idea, reduir-la al mínim, presentar-la com una essència, una gota de perfum. Per això tota paraula, per més maca o interessant que sigui, si no és absolutament necessària, crec que no té lloc en un poema.

També crec que un poema té dues intimitats: la que el poeta sent en crear-lo i la del lector, i aquestes dues intimitats poden ser molt diferents. Tant l'un com l'altre veuen i senten amb ulls i experiències de vides diferents.

La meua lleialtat a Catalunya i a Irlanda contínuament produeix fricció; és una divisió que voldria reconciliar, però segurament mai no ho aconseguiré totalment. En aquest lloc de lluita és on crec, és on neixen idees i paraules que demanen veure la llum del dia.

La segona ombra

El llibre té tres seccions: el tema de la primera secció és Irlanda, la seva cultura, folklore, tradicions i supersticions. Tot allò que defineix el país em va fascinar durant molt de

>> *La Casa Irla de Sant Feliu de Guíxols el dia de la presentació de La segona ombra/Second Shadow de Maria Wallace.*

temps. Crec que fou part de la necessitat de sentir-m'hi integrada. I crec que ho vaig aconseguir, perquè el jutge que va premiar *Els vents freds de l'Atlàntic* va comentar que aquell poema era, sens dubte, el treball d'una persona nascuda i criada a l'oest de l'illa. Ja us podeu imaginar la seva cara quan vaig sortir jo.

Els poemes de la segona secció tenen un cert vincle amb aquí, la nostra terra; i al final hi trobareu un popurri de temes. Hi ha vegades que després de llegir un llibre, generalment una biografia, m'adono que un poema comença a agafar forma. És com una suggestió, subtil però insistent. Altres vegades, paraules que m'arriben a l'atzar produeixen el mateix efecte.

Escriure, fins a un cert punt, em fa entrar el sol en els racons més foscos del cor i de la ment, posa llum on abans hi mancava. Per a mi la poesia és una exploració instintiva d'allò desconegut, d'una dimensió més enllà del tràfec diari, una dimensió on l'inesperat pot sorgir, i moltes vegades sorgeix.

Maria Wallace
és poeta i pintora.

La dualitat de Maria Wallace

Maria Wallace, doncs, és el nom de ploma de Maria Teresa Mir i Ros, que ha trobat el seu desvetllament literari a Irlanda, on viu des de fa més de quaranta anys, des de 1969. Primer ha estat pintora i més tard poeta, com tants altres escriptors. Establerta a Dublín, ja és el lloc on ha viscut més i on va formar família. I assegura: «La meva ànima és d'Irlanda». El 2004, M. Teresa Mir va obtenir una beca i es va llicenciar en literatura espanyola i llatinoamericana. L'any següent va fer un màster en literatura angloirlandesa. És a Irlanda on s'ha convertit en una prolífica escriptora, i des de fa uns anys no ha parat de guanyar premis, més d'un centenar, al país gaèlic, i també a Escòcia, Anglaterra i Itàlia. Com ara

El seu és un altre cas excepcional en la nostra literatura, d'una autora catalana que escriu en una llengua que no és la seva materna. Ella ha triat l'anglès

el Hennessy Literary Award, el 2006, el més prestigiós d'Irlanda, el premi nacional a la millor escriptora emergent. Es pensaven que era irlandesa! L'autora se sent del tot identificada amb Irlanda, «amb el caràcter celta, sensible, creatiu, que té tendència a la malenconia..., i amb el paisatge, que convida a aquests sentiments». I ara, després d'una llarga trajectòria a Irlanda, el seu país d'adopció, Maria Wallace es dona a conèixer a Catalunya amb *La segona ombra / Second shadow*, que, com diu l'editor Jaume Huch, de L'Albí, és «una obra molt viscuda, interioritzada». Aquest llibre constitueix una obra perfectament travada. Es tracta, per tant, d'un poemari enter, acabat, rodó.

El seu és un altre cas excepcional en la literatura catalana, d'una autora catalana que escriu en una llengua que no és la seva materna. Ella ha triat l'anglès. N'hi ha molts altres, com ara Joseph Conrad, Samuel Beckett, Franz Kafka, Mathew Tree o D. Sam Abrams. Benvinguda siguis i gràcies per ser-hi!

Xavier Colomer-Ribot
és periodista i escriptor.